

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО- РОЗВИВАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНУ ОСВІТУ

Важливою сучасною вимогою до діяльності педагогічних працівників професійно-технічної освіти є використання інноваційних педагогічних технологій, зокрема особистісно-розвивальних, які забезпечують інтенсивний особистісний розвиток майбутніх кваліфікованих робітників.

Підготовка педагогів ПТНЗ до запровадження особистісно-розвивальних технологій потребує створення та практичної апробації системи навчально-методичної роботи. Така система припускає активну взаємодію науковців Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, методистів навчально (науково) - методичних центрів ПТО та педагогів ПТНЗ для оволодіння методикою проектування і використання особистісно-розвивальних педагогічних технологій, розробки навчально-методичного забезпечення їх реалізації, обміну досвідом і взаємного консультування.

В ході формувального етапу виконання НДР «Вдосконалення особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічній освіті» творчим колективом лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України підготовлено та апробовано методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників навчально (науково) - методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України «Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників», програму тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту», методичне забезпечення тренінг-курсу.

Запропоновані методичні рекомендації спрямовані на вдосконалення підготовки майбутніх кваліфікованих робітників автотранспортної, будівельної та сільськогосподарської галузей. Вони включають опис процедури

проектування особистісно-розвивальних технологій навчання та проекти таких особистісно-розвивальних технологій, як: колективна розумова діяльність, кейс-технологія, проектна, проблемно-розвивальна, імітаційно-ігрова, модульно-рейтингова. Автори (серед них Г. М. Романова, М. В. Артюшина, О. Б. Кошук та ін.) розкривають суть цих інноваційних педагогічних технологій, характеризують особливості їх застосування у професійно-технічній освіті, розглядають прикладні аспекти їх використання при вивченні конкретних навчальних дисциплін. Технології охарактеризовано через основні компоненти навчального процесу. Викладений матеріал може бути ефективно застосований педагогами професійно-технічних навчальних закладів, працівниками навчально (науково) - методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України.

Робоча навчальна програма тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» (72 год.) визначає загальні нормативні вимоги до змісту і методики організації процесу навчання з курсу. Предметом тренінг-курсу є інноваційна діяльність методистів із запровадження сучасних особистісно-розвивальних технологій навчання та відповідне проектування навчального процесу. Основу елементів бази знань даного курсу складають категорії та поняття, що розкривають специфіку особистісно-розвивальних технологій навчання, процедуру проектування навчальних занять із застосуванням означених технологій.

Загальна мета тренінг-курсу: оволодіти вміннями, що забезпечують ефективну розробку та використання особистісно-розвивальних технологій навчання на інноваційних засадах. Зокрема, після проходження тренінг-курсу слухачі мають уміти: створювати інноваційне навчальне середовище; застосовувати особистісно-розвивальні технології навчання (проектне навчання, колективна розумова діяльність, кейс-технологія, проблемно-розвивальне навчання, імітаційно-ігрове навчання, коучинг-технологія, технологія розвитку критичного мислення); проектувати навчальні заняття для педагогів ПТНЗ із застосування особистісно-розвивальних технологій; навчати

педагогів ПТНЗ здійснювати планування, організацію, мотивування, контроль та оцінювання особистісно-розвивального навчання; створювати е-портфоліо.

Основною формою навчання обрано тренінгову форму як таку, що найбільшою мірою відповідає особливостям навчання дорослих на основі інноваційно-орієнтованого та суб'єктно-продуктивного підходів. Додатково з аудиторною роботою викладачам пропонується випускна робота - розробка е-портфоліо, складовою якого є методичні матеріали щодо застосування особистісно-розвивальних технологій навчання. Для ефективності її реалізації здійснюється індивідуально-консультативна робота. захист випускної роботи відбувається дистанційно. За результатами навчання слухачі отримують сертифікати.

Методичне забезпечення тренінг-курсу містить електронний варіант методичних рекомендацій «Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників», мультимедійні презентації до тренінгових занять, приклади методик проведення деяких тренінгових занять в електронному вигляді, відео- та фотоматеріали з проведених тренінгів.

З вересня 2014 р. на базі Інституту професійно-технічної освіти цей тренінг-курс започатковано для підвищення кваліфікації методистів навчально (науково) – методичних центрів (кабінетів) ПТО України, в ході якого пройшли навчання 18 методистів. Слухачі за період навчання підготували та запровадили для педагогічних працівників ПТНЗ методичні розробки майстер-класів із застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій.

Отримані експериментальні дані за результатами проведення тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально (науково) – методичних центрів (кабінетів) ПТО України свідчать про позитивну динаміку щодо розвитку у методистів готовності до застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій. Позитивними є і результати оцінювання слухачами результативності тренінг-курсу. Усі показники (зміст навчання, психологічний

клімат, діяльність тренерів, діяльність учасників) наприкінці навчання відповідають високому рівню, тоді як на першому етапі навчання оцінки психологічного клімату і діяльності учасників були середнього рівня, а оцінки змісту навчання і діяльності ведучих – достатнього.

Отже, запропоновані розробки та їх реалізація є стали важливим внеском у створення особистісно-розвивального інноваційного середовища, в якому відбувається взаємодія науковців, методистів, педагогів та учнів ПТНЗ, а результатами стають позитивні зміни як у навчальному процесі, так і в досвіді суб'єктів взаємодії.

Список використаних джерел

1. «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту»: програма тренінг-курсу для підвищення кваліфікації методистів та педагогів ПТО / Під ред. Романової Г.М. - К.: Ін. проф.-тех. освіти, 2014. – 19 с.
2. Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників» (методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України) / М. В. Артюшина, Я. Ю. Білоконь, І. Б. Дремова, О. Б. Кошук, І. А. Мося', Т. М. Пащенко, Г. М. Романова; за ред. Г. М. Романової. – К. : Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, 2014. – 132 с.
3. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. – К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.